

by našel způsob, který by znemožnil škodu, a že důsledkem nemožnosti dohledu na včely poletující mimo včelín není, že by chovatel včel byl sprostěn důkazu, že dohled vykonával, nýbrž naopak, že ručí za škodu, která pro nemožnost dohledu nemohla býti odvrácena. Tyto vývody nemají opory v zákoně. Ze skutečnosti, že domácí chov včel jest zákonem dovolen, což plyne již z §§ 383 a 384 obč. zák., že dohled na včely mimo úl jest nemožný, a že zákon přece neukládá chovateli včel ručení za výsledek, nýbrž jen za zavinění, plyne naopak, že zákon chce, aby poškození včelami mimo případ zvláštního zavinění bylo pokládáno za náhodu, a by škodu nesl podle § 1311 obč. zák. poškozený. Nepřípadným jest poukaz na návrh nového československého občanského zákoníka. Podle tohoto návrhu má zůstatí u domácích zvířat chovaných za účelem výdělku nebo výživy při nynějším zákonném stavu. K takovým zvířatům náleží dozajista i včely. Jenom u zvířat luxusních má dosavadní ručení za zavinění býti zvýšeno na ručení za výsledek. Avšak, nehledíc k tomu, že toto pravidlo ještě neplatí, nevyšlo při jednání nic na jevo, z čehož by se dalo souditi na luxusní povahu včelstev žalovaného.

Čís. 8672.

Dopravní řád železniční.

Reklamovati jest oprávněn před odevzdáním nákladního listu příjemci odesílatel, po odevzdání příjemce. Reklamace podaná jinou osobou není řádnou reklamací a nemůže jí býti přiznán účinek stavící promlčení.

Narídil-li odesílatel dodatečným příkazem, by zásilka byla vydána jiné osobě než původnímu adresátovi, nedošlo k nové nákladní smlouvě, nýbrž nastala jen změna v osobě adresátově. Přijetím zásilky novým adresátem přešlo na něho právo příkazní.

(Rozh. ze dne 31. ledna 1929, Rv I 839/28.)

Žalující pražská firma zaslala dne 14. června 1926 Ludvíku B-ovi v M. stroj, ježž adresát odepřel přijati, ježto došel v poškozeném stavu. Žalobkyně zaslala proto stroj firmě Jan H. v D. k opravě. Žalobou, o niž tu jde, domáhala se žalobkyně na státní dráze náhrady škody, tvrdíc, že se poškození stroje stalo za dopravy. Žalovaná dráha namítla mimo jiné promlčení žalobního nároku podle § 98 žel. dopr. ř. a provedla tuto námitku takto: Po odepření přijetí zásilky Ludvíkem B-em byla zásilka na dodatečný příkaz žalobkyně jako odesílatelky tímž nákladním listem odeslána do stanice D. na adresu Jan H. v V. Tento vyplatil nákladní list a odebral zásilku dne 27. července 1926. Reklamaci dne 14. září 1926 podala sice žalobkyně, avšak na podkladě plné moci Ludvíka B-a, který není oprávněn proti dráze uplatňovati práva ze smlouvy Praha Masarykovo nádraží—D. podle § 99 (1) a § 73 (9) žel. dopr. ř., takže reklamace podána byla osobou neoprávněnou a nebyla s to staviti promlčení nároku z poškození, jež započalo dnem 28. července 1926. Reklamace byla zamítnuta dne 5. ledna 1927. Teprve reklamace podaná na

ministerstvo železnic dne 26. ledna 1927 byla s to staviti lhůtu promlčecí, ježto byla podána v základě plné moci oprávněného příkazce firmy Jan H. k § 99 žel. dopr. ř. I tato reklamace byla zamítnuta dopisem ředitelství ze dne 19. února 1927, jež dostala žalobkyně nejpozději 24. února 1927, takže se promlčecí lhůta stavila celkem po třicet dnů. Poněvadž od odběru zásilky (27. července 1926) do podání žaloby 11. října 1927 uplynulo celkem 14 měsíců a lhůta promlčecí stavila se jen po jeden měsíc, jest nárok žalobkyně promlčen. Žalující nemůže svá práva opíratí o původní nákladní smlouvu Praha—Masarykovo nádraží—M., neboť tato nebyla splněna a zanikla uzavřením nové smlouvy o přepravě Praha—Masarykovo nádraží—D. tím, že žalobkyně dodatečným příkazem změnila stanici určení a adresu nového příjemce, jenž zásilku přijal. Tím zaniklo příkazní právo odesílatele a od toho okamžiku nebyla odesílatelka oprávněna sama uplatňovati práva ze smlouvy nákladní proti dráze, nýbrž jen jako zmocněnec pokud se týče postupník příjemce zásilky firmy Jan H. Aby mohla žalobkyně sama svým jménem nároky z původní smlouvy uplatňovati, byla by musila buď dodatečným příkazem dáti si zásilku zpět na sebe odeslati a zapraviti poplatky, nebo prokázati, že příjemce Ludvík B-a odepřel zásilku přijmouti, a nebyla by směla na týž nákladní list zaslati ji na jiného příjemce v jiné stanici určení. Dále, by mohla uplatniti své nároky z původní smlouvy jako zmocněnec nebo jure cesso Ludvíka B-a, byl by musil Ludvík B-a ve stanici M. nákladní list vyplatiti, zásilku odebrati, takže by v souzeném případě musila býti zásilka z M. do D. zaslána na nový nákladní list. Procesní soud první stolice žalobu zamítl. Důvody: Žalobkyně v obou případech reklamace vystupovala jen jako zmocněnec, v prvním případě v zastoupení Ludvíka B-a, v druhém firmy Jan H. V prvním případě však Ludvík B-a uvedený v nákladním listě jako příjemce zboží nepřijal, odpadl jako smluvník z nákladní smlouvy, jméno jeho bylo v adrese přeškrtnuto a zaměněno za jiného adresáta, Jan H., k příkazu žalobkyně a změněna i stanice určení na D., který pak zásilku dne 27. července 1926 přijal. Podle § 99 (1) žel. dopr. ř. jest jen ten oprávněn uplatniti práva ze smlouvy nákladní proti dráze, komu přísluší příkazní právo. Toto právo pro odesílatele zanikne, byl-li po příchodu zboží do místa dodacího (§ 76 odst. 3 žel. dopr. ř.) nákladní list odevzdán příjemci nebo byla-li příjemcem podle § 76 (2) podána žaloba na dráhu (§ 73 (9) žel. dopr. ř.). Podle toho nelze považovati prvou reklamaci ze dne 14. července 1925 za řádnou reklamaci, neboť tato ve smyslu § 98 žel. dopr. ř. vyžaduje, by oprávněná strana dráhu vyrozuměla o poškození a o nárocích tak, by dráha mohla k požadavkům těm zaujati stanovisko. Toho však v souzeném případě nebylo, neboť vnesla nároky osoba, jež již nebyla ve smluvním poměru ke dráze z nákladního listu. Proto nelze k této reklamaci vůbec přihlížeti a nutno ji považovati, jako by se byla vůbec nestala, pročez také nemůže staviti jednorocní lhůtu podle § 98 žel. dopr. ř. Toho dojista si byla vědoma i žalobkyně, an odpor proti zamítavému vyřízení reklamace podaný dne 26. ledna 1927 podán jest žalobkyní jako zmocněnkou Jana H-a, příjemce zásilky, osoby to jediné oprávněné k reklamaci. Tato druhá reklamace stavila

lhůtu promlčecí po dobu od 26. ledna 1927 do dne 26. února 1927, kdy bylo žalobkyni nejpozději doručeno její zamítnutí, tedy stálo se promlčení touto okolností o třicet dnů. Vzhledem k tomu, že sporná zásilka byla odebrána nově určeným příjemcem dne 27. července 1926, počala promlčecí lhůta ve smyslu § 98 (2) žel. dopr. ř. dnem 28. července 1926; měla proto žaloba o náhradu býti podána nejpozději do 27. srpna 1927. Podáním jejím na soud dne 11. října 1927 byla lhůta zmeškána a nastalo promlčení žalobních nároků. Jest tudíž námitka žalované strany zákonem odůvodněna, a musila žaloba býti již z tohoto důvodu zamítnuta. Žalobkyně sama svým jménem nemůže žalobní právo uplatňovati, ježto její příkazní právo, jak shora uvedeno, zaniklo. Její tvrzení, že firma Jan H. byla označena jen jako příjemce rozbitého stroje, a za tím účelem že byla dráha poukázána, by dopravila stroj k opravě novému adresátu, a že proto žalobkyně zůstává jediným oprávněným podmětem k reklamaci, neobstojí vzhledem k tomu, že bylo ke zpětné dopravě z M. do D. použito podle telegrafické dispozice žalobkyně původního nákladního listu, změněn v něm adresát i místo určení, a nový adresát zboží přijal, čímž splnil tuto nákladní smlouvu, kdežto původní zamýšlená smlouva o přepravě zboží z Prahy do M. k rukám adresáta Ludvíka B-a provedena nebyla odepřením přijetí zboží se strany původního adresáta. **O d - v o l a c í s o u d** napadený rozsudek potvrdil.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Dovolání podanému jenom pro nesprávné právní posouzení podle § 503 čís. 4 c. ř. s. nelze přiznati úspěch. Nezáleží na tom, zda reklamaci ze dne 13. září 1926 podala žalující firma za sebe, či v zastoupení firmy Ludvík B. v M. Podle § 98 žel. dopr. ř. byla k uplatnění práv z nákladní smlouvy oprávněna jen firma H., strojní zámečnictví v D., poněvadž ji jako příjemci zásilky příslušelo podle § 73 (9) a 76 (2) žel. dopr. ř. příkazní právo. Reklamace ze dne 13. září 1926 byla podána osobou neoprávněnou, nestavila proto promlčení a doba od jejího podání do zamítnutí výměrem ze dne 5. ledna 1927 musí býti započítána do promlčecí lhůty. Následkem toho zanikl žalobní nárok na náhradu škody z poškození zásilky za železniční přepravy podle § 98 žel. dopr. ř. jednorokním promlčením. Žalující strana namítá, že z ustanovení § 98 žel. dopr. ř. o stavení promlčení písemným ohlášením nároku (reklamací) neplyne, že reklamace musí býti podána osobou, které přísluší příkazní právo, a dovozuje, že každá reklamace podaná některou ze stranúčastněných na přepravě staví promlčení. Námitka jest lichá. V § 98 žel. dopr. ř., upravujícím promlčení nároku proti železnici, není pro upravení otázky oprávnění místa. Ta jest upravena v § 99 žel. dopr. ř. všeobecným ustanovením, že uplatnění práva ze smlouvy nákladní proti železnici jest oprávněn jen ten, komu přísluší příkazní právo. Pro svou všeobecnost platí tento předpis pro soudní i mimosoudní vymáhání nároku. Nad to jest v prováděcím ustanovení II k § 99 žel. dopr. ř., jež jest tarifním

předpisem a proto podle § 6 žel. dopr. ř. a poznámky otištěné na každém nákladním listu pro železnici i pro strany stejně závazným, ustanovením výslovně, že reklamovati jest oprávněn před odevzdáním nákladního listu příjemci odesílatel, po odevzdání však příjemce. Reklamace podaná jinou osobou není řádnou reklamací a nemůže jí býti přiznán účinek stavící promlčení. Stejně planou jest i další námitka, že bylo žalující firmě, ač byla odesílatelem zásilky a ač byla železnicí vyzvána, by o zásilce disponovala, neprávem upřeno příkazní právo. Podle nákladního listu, jenž jest podle § 61 (3) žel. dopr. ř. důkazem nákladní smlouvy, byla příjemcem, jemuž měla býti zásilka dodána, původně ovšem firma Ludvík B. v M., ale dodatečným příkazem ze dne 13. července 1926, přípustným podle § 73 žel. dopr. ř. změnila žalující firma jako odesílatel i osobu příjemce i stanici určení, nařídívši, by zásilka byla vydána firmě H. v D. Tímto příkazem nedošlo k nové nákladní smlouvě. Byla jím jen pozměněna původní smlouva, což jest zřejmo již z toho, že nebyl vyhotoven nový nákladní list. Změna stala se jen v osobě adresáta zásilky. Nezáleží na tom, co bylo důvodem této změny, ani na tom, že původní adresát zásilku nepřijal, že zásilka byla již před dodatečným příkazem poškozena a že železnice sama o dodatečný příkaz žádala. Tím, že nový adresát přijal zásilku a vstoupil tak do nákladní smlouvy, přešlo příkazní právo na něho a stal se on sám oprávněným požadovati od dráhy náhradu za poškození zásilky za přepravy. Žalující firma měla v době, kdy byla od ní žádána železniční dispoziční, právo příkazní, ale ztratila je, když zásilka byla podle jejího vlastního dodatečného příkazu vydána novému adresátovi. Jaký účel sledovala žalující firma dodatečným příkazem, bylo železnici lhostejné a jest pro právní posouzení nákladní smlouvy nerozhodné. Ani žalující strana nemůže býti na pochybách, že firma H. byla jako příjemce zásilky podle § 99 žel. dopr. ř. oprávněna požadovati od dráhy náhradu za poškození přepravovaného stroje, ale toto její právo vylučovalo stejně oprávnění jiných osob i samého odesílatele. Jest právě účelem § 99 žel. dopr. ř., by bylo určitě stanoveno, která ze stran, majících zájem na zásilce, má právo požadovati náhradu. Železnice nemá možnosti, by se přesvědčovala o vnitřním poměru účastněných stran, musí jí býti tudíž přiznáno právo na přesnou úpravu otázky oprávnění, a na přesné dodržení předpisů stranami, stejně jako je sama musí dodržovati. Neprávem prohlašuje proto žalující strana, že postup železnice příčí se zásadám obchodní cti a víry. Zcela pochybeným jest poukaz na odstavec (2) § 99 žel. dopr. ř., neboť tento předpis vztahuje se na případ, kde náhradu škody požaduje odesílatel, jemuž přísluší příkazní právo, jenž však nemůže se vykázati duplikátem nákladního listu nebo přijímacím listem. V souzeném případě se žalující strana přijímacím listem vykázala, ale nepřislušelo jí příkazní právo. Posléze jest lichou i námitka, že zákon nezakazuje, by souhlas firmy H. nebyl vykázán teprve dodatečně. Dodatečné vykázání jejího souhlasu bylo ovšem přípustno, bylo drahou vzato také na vědomost a reklamace byla pak vyřízena ve věci samé, avšak před jeho vykázáním byla reklamace reklamací podanou osobou neoprávněnou a nezpůsobilou staviti promlčení.